

Berenschot

De juridische orde van de Kaderrichtlijn Water

En hoe we daarmee kunnen werken zonder geitenpadjes te betreden

Roeland Stolk | 13-3-2025

1

B

1. Algemene introductie

De doelstelling is het bereiken en beschermen van een goede:

1. Ecologische en chemische toestand van het oppervlaktewater,
2. Chemische en kwantitatieve toestand van het grondwater.

Die kwaliteit is statisch vastgelegd in vele parameters, met toetsbare kwantitatieve normen.

Het feit dat water naar zijn natuur heel dynamisch is (zo stroomt het) doet in de kwaliteitsbeoordeling niet ter zake.

Aan het niet halen zijn heldere consequenties verbonden in termen van vergunningsverlening. Wat de politiek daarvan vindt doet in een Europese Rechtsstaat niet ter zake. De rechter bepaalt namelijk in ultimo.

Daarmee is het juridisch-ecologisch kader nauw verbonden met de economische staat van Nederland. Stikstof zal over een paar jaar kinderspel zijn in vergelijking met de KRW.

2

B

2. Juridische verdieping (1/3)

De KRW komt niet uit de lucht vallen. De KRW is in werking getreden op 23 oktober 2000. Voor 22 december 2027 – na een dubbele verlenging – moet Nederland aan alle eisen van de KRW voldoen. We spelen dus nu al ruim in de blessuretijd en hebben alle uitzonderingen benut. Na 2027 zijn er nog de volgende uitzonderingen over:

- **Verdere fasering na 2027**, dit kan alleen als *natuurlijke omstandigheden* een tijdige verbetering beletten. Er mag dan geen verdere verslechtering zijn.
- **Verlaging van de doelstelling** (tijdelijk) voor wateren die door *menselijke activiteiten* aangetast zijn of hun natuurlijke gesteldheid zodanig is dat het bereiken van de doelstellingen *niet haalbaar* of *onevenredig kostbaar* is. Ook dan mag er geen verslechtering zijn.
- **Een tijdelijke verslechtering** mag wél als sprake is van een *natuurlijke oorzaak of overmacht* (bv. overstromingen, droogte, ongeluk).
- **Bij nieuw uit te voeren projecten** van groot algemeen belang.

3

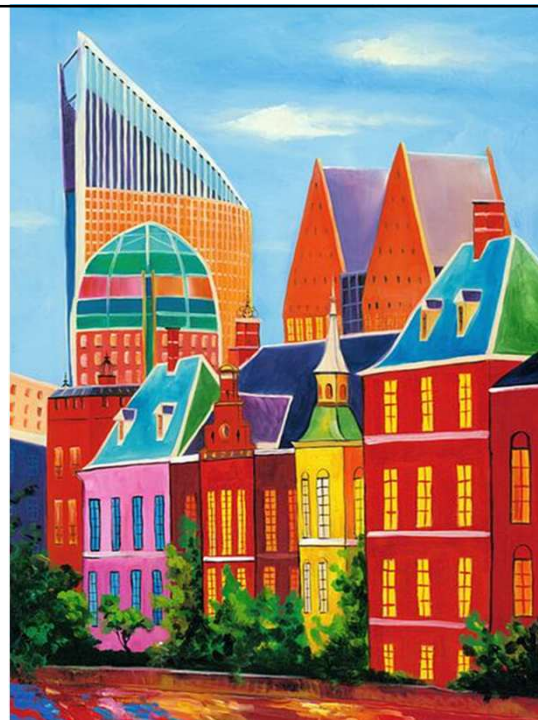
B

2. Juridische verdieping (2/3)

Aan al deze uitzonderingen zijn zeer gedetailleerde (sub)voorwaarden verbonden, die de overheid heel goed moet onderbouwen. Dat vraagt dus sowieso om heel precieze kennis en analyse. Verder is de vraag of het genoeg is dat alle maatregelen voor 2027 zijn *getroffen* of dat deze ook *effect* moeten hebben. Het kan namelijk een tijd duren voordat effecten van eerder genomen maatregelen zichtbaar zijn, bijvoorbeeld dat planten en dieren zich vestigen. Maar één ding staat buiten twijfel: als niet alle nodige maatregelen zijn getroffen is er sowieso een groot probleem. Dat probleem is drieledig.

1. Inbreukprocedure EC die gericht is tegen de Nederland.
2. Nieuwe vergunningen kunnen niet worden verleend.
3. Bestaande vergunningen moeten worden ingetrokken.

Het gaat daarbij om vergunningen van het rijk, provincies, waterschappen en gemeenten: de bevoegdheden liggen dus versnipperd. Er is bovendien impact op *groot aantal* vergunde activiteiten en vele vormen van gebruik: zowel bouw, industrie en landbouw. En daarmee ook impact op economie en mobiliteit.

4

B

2. Juridische verdieping (3/3)

Voorspelling (met veel zelfvertrouwen):

- De leidende politieke interpretaties worden: 1) er al zijn; 2) zeker weten dat je er komt; 3) vrij zeker weten dat je er komt; 4) alleen beloven
- 1 is juridisch niet haalbaar. 2 en 3 moet je aannemelijk maken en vereisen stok achter de deur.
- Additionaliteit gaat dan toegestaan zijn

Additionaliteit betekent dat je moet aantonen dat de ruimte van een nieuwe of bestaande activiteit die je wilt veranderen, niet nodig is voor natuurherstel

5

B

3. Handelingsperspectief

Als alles een uitzondering is, dan is het geen uitzondering meer.

De waterschappen zijn niet (politiek) bereid om het te gaan halen en technocratisch is het voor de meesten technocratisch niet meer mogelijk.

Hoe dan ook, ambtelijk moeten we het inzicht krijgen om aannemelijkheid voor elkaar te krijgen. Anders kunnen we ook straks niets. Dat eist nu:

1. Inzicht in eisen per water
2. Inzicht in stand van zaken per water
3. Inzicht in mogelijke maatregelen. Zie rechts.

Directe maatregelen

1. **Bronmaatregelen.**
2. **Herstelmaatregelen.**
3. **Doelstellingsmaatregelen.**

Randvoorwaardelijke maatregelen.

4. **Perspectiefmaatregelen.**
5. **Meetmaatregelen.**
6. **Vergunningsmaatregelen.**

6

6